

Asia: VN/26666/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi ammattikorkeakoululain ja opintotukilain muuttamisesta (kaksoistutkintouudistus)

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan näkemykset ammattikorkeakoululain ensihoitaja-, kätilö- ja terveydenhoitajakoulutusta koskevista muutoksista

Savonia-ammattikorkeakoulu kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi koskien ensihoitaja-, kätilö- ja terveydenhoitajakoulutusta. Savonia-ammattikorkeakoulun koulutusvastuu sisältää tällä hetkellä kaikki kolme uudistuksen kohteena olevaa tutkintoa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ammattikorkeakoululakia siten, että ensihoitajakoulutus, terveydenhoitajakoulutus ja kätilökoulutus eivät olisi enää tutkintoon johtavaa koulutusta, vaan niitä toteutettaisiin kyseisiä koulutuksia koskevien ammattikorkeakoululakiin lisättävien uusien säännösten nojalla. Ensihoitajakoulutuksen ja kätilökoulutuksen tavoitteellinen suoritus aika olisi 1,5 lukuvuotta ja terveydenhoitajakoulutuksen 1 lukuvuosi.

Ensihoitajakoulutusta ja terveydenhoitajakoulutusta annettaisiin yhtenäisenä koulutuksena sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon (tutkintonimike sairaanhoitaja AMK) johtavan koulutuksen kanssa. Ensihoitaja- ja terveydenhoitajakoulutusta annettaisiin erikseen suoritettavana koulutuksena myös niille, joilla on jo sairaanhoitajan tutkinto. Kätilökoulutusta annettaisiin sairaanhoitajatutkinnon suorittaneille. Esityksessä jää epäselväksi se, missä laajuudessa ammattikorkeakoulu olisi velvollinen järjestämään uusia kaavailtuja koulutuksia vai sisältyykö tämä korkeakoulun autonomian piiriin.

Muutoksen tavoitteena on sujuvoittaa koulutuspolkuja ja nopeuttaa näihin ammatteihin valmistumista ja tehostaa käytettävissä olevien resurssien käyttöä. Uudistuksen päätavoitteena on mahdollistaa aiemmin sairaanhoitajakoulutuksen suorittaneiden kouluttautuminen ensihoitajaksi, kätilöksi ja terveydenhoitajaksi. Tämä edellyttää sitä, että ammattikorkeakoulut tarjoavat

mahdollisuuksia suorittaa ensihoitajan, kättilön ja terveydenhoitajan koulutuksen myös ammattikorkeakoulututkinnosta kokonaan erillisinä kokonaisuuksina. Tällöin sairaanhoitajatutkinnon päälle rakentuva 60 opintopisteen terveydenhoitajakoulutus muodostaa yhteensä 270 opintopisteen laajuisen kokonaisuuden (tavoiteaika 4,5 vuotta) ja 90 opintopisteen ensihoitajakoulutus 300 opintopisteen laajuisen kokonaisuuden (tavoiteaika 5 vuotta). Sairaanhoitajatutkinnon päälle rakentuva kättilökoulutus, jonka laajuus on 3000 tuntia ja 18 kuukautta (tavoiteaika 1,5 vuotta) muodostaa yhteensä 5 vuoden koulutuskokonaisuuden. Kun vielä huomioidaan tämän jälkeen mahdollisesti suoritettava ylempi AMK-tutkinto, muodostuu koulutuspolkujen kokonaislaajuuksiksi terveydenhoitajille 360 opintopistettä, ensihoitajille 390 opintopistettä ja kättilöille 300 opintopistettä ja 3000 tuntia. Savonia-ammattikorkeakoulun näkemyksen mukaan koulutuspoluista muodostuu opiskelijan näkökulmasta kohtuuttoman pitkiä eivätkä nämä täysin tue edellä esitettyjä tavoitteita.

Ensihoitajakoulutuksen tai terveydenhoitajakoulutuksen suorittaminen yhtenäisenä koulutuksena sairaanhoitajakoulutuksen kanssa tarkoittaisi sitä, että ammattikorkeakoulut avaisivat hakukohteita, joissa opiskelija hakee opinto-oikeutta yhtä aikaa sekä ensihoitajan tai terveydenhoitajan koulutukseen että sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkintoon, johon liitetään tutkintonimike sairaanhoitaja (AMK). Ammattikorkeakoulut voisivat toteuttaa nämä koulutusohjelmat nykyiseen tapaan opetussisällöiltään integroituneessa koulutusohjelmassa. Samaan aikaan järjestettävät erilliset 60 opintopisteen terveydenhoitajakoulutukset ja 90 opintopisteen ensihoitajakoulutukset aiheuttaisivat koulutuksen järjestäjälle merkittäviä lisäresurssointitarpeita uusien ryhmien ja lisätoteutusten muodossa.

Uudistusten toteuttaminen edellyttäisi korkeakouluissa opiskelijavalintakäytäntöjen luomista, opetussuunnitelmien uudistamista ja harjoittelukäytäntöjen uudistamista yhteistyössä työnantajien kanssa. Tämän hallittu toteuttaminen edellyttäisi riittävän pitkää siirtymävaihetta.

Uudistus on tarkoitus toteuttaa kustannusneutraalisti siten, ettei sillä ole merkittävää vaikutusta korkeakoulujen valtionrahoituksen tarpeeseen. Koulutusten toteuttaminen rahoitettaisiin ammattikorkeakoulujen perusrahoituksella. Esityksessä jää täysin avoimeksi se, miten tämä käytännössä toteutettaisiin. Savonia-ammattikorkeakoulun näkemyksen mukaan rahoitusmallia tulisi tällöin uudistaa niin, että esitetyille uusille koulutuksille luotaisiin rahoitusmalliin oma rahoitusindikaattori ammatillisen opettajakoulutuksen tapaan.

Suunnitellun sairaanhoitajille tarkoitetun kätilökoulutuksen osalta laajuudeksi on esitetty 3000 tuntia. Opintopisteiden sijasta tutkinnon laajuutta mitattaisiin siis eri yksiköllä. Tämän voidaan ennakoida aiheuttavan haasteita korkeakoulujen sisäisissä ja valtakunnallisissa opiskelijahallintoon liittyvissä tietojärjestelmissä.

Kokonaisuudessaan Savonia-ammattikorkeakoulu kannattaa uudistuksen keskeisiä tavoitteita koulutuspolkujen sujuvoittamisesta ja selkeyttämisestä. Samaan aikaan kuitenkin näemme myös riskinä sen, että uudet esitetyt koulutusmuodot tavoitteiden vastaisesti tosiasiallisesti pidentävät opiskelijoiden koulutuspolkuja ja lisäävät koulutuksen järjestäjien kustannuksia. Erityisesti siirtymävaiheessa on todennäköistä, että esimerkiksi ensihoitajan tutkintoon tähtäävää koulutusta joudutaan järjestämään sekä nykyisen että uuden tutkintorakenteen lisäksi uuden 90 opintopisteen opetussuunnitelman mukaisesti, mikä vaatii nykyistä huomattavasti enemmän resursseja. Savonia-ammattikorkeakoulu pitääkin välttämättömänä, että mikäli uudet koulutusmuodot tullaan toteuttamaan esitetyn mukaisesti, tulee ammattikorkeakoulujen rahoitusmalliin tehdä pikaisesti tarpeelliset muutokset, joilla varmistetaan uusien koulutusten laadukas toteuttaminen.

Lausunnonantajan näkemykset ammattikorkeakoululain ammatillisesta opettajankoulutuksesta koskevista muutoksista

Savonia-ammattikorkeakoulu ei lausu asiasta.

Lausunnonantajan näkemykset opintotukilain muutoksista

Mikäli uudet ensihoitaja-, terveydenhoitaja- ja kätilökoulutukset toteutetaan esitetyn mukaisesti, ovat myös opintotukilakiin esitetyt muutokset välttämättömiä opiskelijoiden tasapuolisen oikeusaseman turvaamiseksi.

Viklund Esa
Savonia-ammattikorkeakoulu